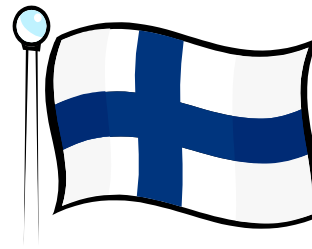
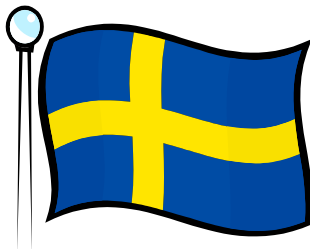
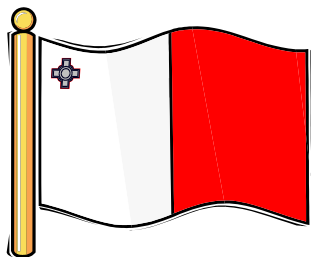

Loggbok över studievägledarnas resor till Malta och Finland 2004-2005

Ett utbytesprojekt inom
Leonardo da Vinci
Transnationell rörlighet

Deltagare och anordnare:
Studievägledare på
Upplands-Brogymnasiet i Kungsängen
www.edu.upplands-bro.se/ubg

Ann-Christin Brandt
Åke Dahlqvist
Leona Lindquist
Gudrun O' Sullivan
Tommy Spets

Inledning

En höstdag 2003 var ett par av studievägledarna på Upplands-Brogymnasiet på en konferens i Göteborg, som handlade om gymnasieskolan och framtiden. Det fanns en hel del föreläsningar att välja mellan och särskilt en av dem fångade vår uppmärksamhet. Temat var "Goda exempel på EU-projekt". Programkontoret informerade oss åhörare om sin verksamhet och vad de hade att erbjuda. Vi fick också ta del av några deltagares erfarenheter av utbytesprojekt. Det mest intressanta var dock informationen om att studie- och yrkesvägledning var ett prioriterat område detta år. Vi började genast fantisera om resor till andra länder och kulturer och funderade på möjligheten för oss att söka ett projekt.

Frågor som dök upp var: Hur bedriver man vägledning i andra länder och hur ser skolsystemen ut i Europa? Det skulle vara intressant att få besöka ett par länder och utbyta erfarenheter med personal som har liknande arbetsuppgifter som oss. När vi kom hem tog vi upp idén med studievägledarkollegorna och de blev mycket intresserade. När vi presenterade tankarna för vår rektor blev hon positivt inställd och gav sitt medgivande. Då var det bara att sätta igång. Trevande började vi läsa på Programkontorets hemsida för att hitta möjliga projekt att söka. Till slut hittade vi ett kallat Transnationell rörlighet inom Leonardo da Vinci-programmet, som passade in på våra syften. Det handlade om utbyten för personal inom yrkesutbildningen på gymnasienivå. Vi skrev ut ansökningsblanketten och till vår fasa upptäckte vi att den bestod av hela 35 sidor. När chocken lagt sig började vi ögna igenom sidorna men trots att vi ägnade ett flertal timmar åt att läsa instruktionerna lyckades vi ändå bara kryssa i en enda ruta:

"Gäller projektet studie- och yrkesvägledning? Ja

Vid det ögonblicket insåg vi att här behövdes hjälp. På en av Programkontorets regelbundna informationsträffar fick vi möjlighet att diskutera våra idéer och hur man går tillväga vid ett ansökningsförfarande. Vi fick tipset att leta efter möjliga projektpartners på kontorets hemsida. Sagt och gjort och till vår förvåning hade en studie- och yrkesvägledare från Malta, Peter Paul Buttigieg, skrivit att han söker kontakt med andra vägledare som är villiga att bli projektpartners inom Leonardoprogrammet. Det kunde inte ha kommit lägligare. Vi skrev ett brev till honom, vilket blev början till en lång brevväxling. Efter mycket hjälp från vår kollega i Malta lyckades vi till slut knäpa ihop en ansökan och utbyta partnerskapskontrakt både med en yrkesskola i Finland (som Peter redan hade fått kontakt med) och med Studie- och yrkesvägledarcentret i Malta. Projektet beviljades (!) och i september 2004 mötte vi fem maltesiska School Counsellors på Arlanda. De tillbringade en vecka hos oss i Sverige och fortsatte därefter upp till Kemi i norra Finland veckan därpå. I slutet av oktober var det vår tur att resa till Malta. Det blev en mycket intressant vecka. I slutet av februari 2005 besökte vi Finland.

Mål med projektet

Syftet med vårt projekt är att få inblick i ländernas vägledarorganisationer och arbete på grund- och gymnasienivå, för att på så sätt kunna relatera till vår egen yrkesroll och ta till oss goda idéer. Vi behöver därför få kunskap om ländernas skolsystem, med fokus på grund- och gymnasienivå för att få förståelse av deras arbete.

Metod

Vi anser att det bästa sättet att informera sig om ett annat lands utbildningssystem och arbete med vägledning är att besöka landet och dess skolor samt utbyta expertis med de som har samma yrkesroll vi har. Därför åkte vi fem studie- och yrkesvägledare på Upplands-Brogymnasiet till Malta och Finland för att just studera detta. Vi har inhämtat information

från Internet, skriftligt material som vi fått och använt oss av den information som Programkontoret har varit hjälpsamma att förse oss med, för att komplettera det som saknades.

Maltas skolsystem och studievägledning

Sammanfattning

Maltas skolsystem liknar det brittiska skolsystemet. I den obligatoriska skolan går eleverna sex år i Primary School och fyra år i Secondary School. Därefter börjar antingen yrkesskolan som är mellan två till fyra år, eller den universitetsförberedande Junior College som är två år lång. Malta har även ett universitet med 22 fakultet/institut. Skolan är till största delen statlig, men det finns privata och kyrkliga skolor också. Den statliga skolan är avgiftsfri. Eleverna sorteras från elva års ålder med hjälp av examinationer. De som lyckas går vidare till den mer akademiska skolan, medan de andra går i den mer ordinära skolan. Vid 16 års ålder examineras de igen, De som lyckas kan börja på Junior College, medan de andra börjar på yrkesskola eller söker ett jobb.

Studie- och yrkesvägledarorganisationen i den obligatoriska skolan är statlig och bedrivs av Guidance Teachers och School Counsellors. Guidance Teachers är stationerade på skolan och arbetar halvtid som lärare och halvtid med studie- och yrkesorienterade insatser, samt rådgivning. School Counsellors arbetar mer konsultativt gentemot en eller ett par grundskolor. De har ett centralkontor i city och åker ut till sina skolor tre dagar i veckan. De har ett nära samarbete med sina Guidance Teachers i studie- och yrkesorienterade insatser, har individuella samtal med elever vid svårare problem samt hänvisar till experthjälp när så behövs. Vi tycker att arbetet som School Counsellor påminner mer om en kurators jobb än en svensk studie- och yrkesvägledares.

Maltas skolsystem

Maltas skolsystem utgår ifrån det brittiska. Två tredjedelar av skolorna är statliga, övriga skolor är endera i privat regi eller drivs av den katolska kyrkan. Den obligatoriska skolgången börjar vid fem års ålder och pågår till sextonårsåldern. Den statliga skolan är avgiftsfri medan den privata skolan finansieras av avgifter som föräldrarna betalar. Kyrkans skolor finansieras av staten och föräldrandonationer. Alla tre utbildningsanordnare följer den nationella läroplanen. Den obligatoriska skolan (Compulsory school) är uppdelad i två stadier: Primary School (5-10 år) och Secondary School (11-16 år).

Compulsory School (grundskola)

I Primary School läser eleverna "Maltese, English, Mathematics, Religion, Social Studies, Art and Craft, Integrated Science, Personal Social Development and Physical Education". De första åren börjar man med att fokusera på barnens sociala utveckling samt läsning och räkning. I årskurs fyra startar de årliga proven. Eleverna nivågrupperas utifrån sina provresultat. Med stigande ålder läggs fler teoretiska ämnen till och i de sista årskurserna förbereds eleverna för "The Junior Lyceum Examination". De examineras i maltesiska, engelska, matematik, samhällskunskap och religion (katolicism). De som tillhör en annan religion får dispens från examination i detta ämne. Varje ämne de examineras i betygsätts från A till E, där A är det högsta betyget.

Secondary School består av tre sorters utbildningar, *Junior Lyceum*- en mer intensiv akademisk utbildning, *Area Secondary School* och *Schools for very low achievers*. De elever

som klarar sin examen börjar på Junior Lyceum eller någon kyrklig skola, de som misslyckas börjar på Area Secondary School osv. De flesta skolor är uppdelade i flick- och pojkskolor och eleverna bär skoluniform. Årskurserna kallas Form 1, 2 osv. I Form 1 och 2 på Junior Lyceum grupperas eleverna utefter de betyg de fått på examinationen och vilket språk de väljer att läsa. Därefter grupperas de efter vilka ämnen de väljer. På Area Secondary grupperas man huvudsakligen utifrån språkval och betygen från examinationen. De ämnesområden som läses i Secondary School är, förutom de som läses i Primary School, "History, Music, Literature, One Foreign language, Natural Science, Design and Techno-logy." I slutet av Form 2 kan eleverna välja ett eller två nya ämnen. Här startar väglednings-insatserna. Sista året examineras eleverna på nytt för O'level (ordinary level) eller den malte-siska varianten SEC (Examination Course). För att klara O'level innebär det att man har fått minst betyget C i sex ämnen: Engelska, Maltesiska (dispens från Maltesiska finns) , två av universitetet godkända ämnen och två av följande ämnen: biologi, kemi, "Human biologi" eller fysik.

Upper Secondary Education (gymnasium och yrkesskola)

Vid 16 års ålder kan eleven fortsätta till Upper Secondary Education som indelas i Junior College, eller yrkesskola. De som har utfört och klarat sin examen från Secondary School går vidare till Junior College, den kyrkliga motsvarigheten eller privatskolor. Dessa skolor är universitetsförberedande. De elever som misslyckas eller inte har utfört något examensprov går till yrkesskolan eller börjar jobba. På denna utbildningsnivå blandas flickor och pojkar och de bär inte längre uniform.

Junior College drivs av universitetet och är en tvåårig förberedelsekurs för universitetsstudier. Här kan man välja ämnen för att uppnå A'level (advanced level) eller Maltas egen motsvarighet: MATSEC (Matriculation Certificate Examination Course). Eleven har många ämnen att välja mellan. För att kunna ta en examen i MATSEC måste hon välja två ämnen på avancerad nivå, tre på medelnivå samt kursen "Systems of Knowledge. Dessutom måste eleven tänka på vilken särskild behörighet som krävs för den universitetsutbildning hon har tänkt gå. Där kan hon få hjälp av en School Counsellor (studievägledare). Precis som i Sverige får eleverna studiebidrag. Det kan bli indraget om man missköter sig och eleven kan avstängas under en period.

Möte med rektorn för MCAST -den största och nyaste yrkesskolan på Malta

Malta har två stora skolor som bedriver yrkesutbildning; MCAST och ITS. MCAST (Malta College of Arts, Science and Technology) är den nyaste och största skolan. Den startade så sent som år 2001. Skolan har nio utbildningsinstitutioner i olika byggnader utspridda över hela Malta. Totalt går här nästan 4000 elever. Eleverna studerar på heltid eller fungerar som lärlingar och kombinerar studier med praktik. Det finns kortare eller längre utbildningar som är indelade i fyra nivåer. Varje avklarad nivå ger ett diplom. Det finaste diplommet kallas Higher National

Diploma. Utbildningarna på MCAST är erkända i flertalet länder i Europa. Skolan är i princip öppen för alla från 16 år och uppåt. Har man inte någon formell examen från Secondary School kan man gå förberedelsekurser på skolan och har man problem med inläringen finns hjälp att tillgå från Inclusive Education Unit. Skolan erbjuder även deltidsutbildningar och kvällskurser för vuxna som har arbete och vill fortbilda sig.

Institutionerna:

- Institute of Art and Design
- Community Services Institute
- Maritime Institute
- Institute of Information and Communications Technology
- Institute of Mechanical Engineering
- Agribusiness Institute
- Institute of Electrical and Electronics Engineering
- Institute of Business and Commerce
- Institute of Building and Construction Engineering

ITS (Institute of Tourism Studies) är landets hotell, restaurang- och turismskola. Här kan man också få en högre diplomutbildning samt möjlighet till en universitetsexamen i turism. Utbildningarna är internationellt erkända av utländska universitet och hotellskolor. Skolan har ca 900 studenter och grundutbildningen är två år lång. Om eleverna vill erbjuds de att studera ytterligare ett år, för att uppnå en högre examen, under förutsättning att de har skaffat sig ett års praktik inom området utomlands.

ITS-Restaurangskolan. Tommy tillsammans med finska kollegor och maltesisk restauranglärare.

Tertiary Education (högskola, universitet, vuxenutbildning)

Malta har ett universitet med 22 fakultet/institut. Några exempel: Architecture and Civil engineering, Arts, Dental Surgery, Economics, Management and Accountancy, Education, Laws etc. Behörighetskrav finns till respektive fakultet/institut. Alla som klarat av behörighetskraven kommer in på sin utbildning något ytterligare urval behövs inte. Universitetet är statligt men politiskt oberoende. Det erbjuder utbildningar som leder till Bachelor's degree, 3-4 år och Master's degree, 5-6 år. Doctor's degree är avlönad utbildning och baseras på forskning. Ett akademiskt år är indelat i två terminer och har ett poängsystem där en poäng motsvarar 50 timmars studier. Sista veckan i januari och sista veckan i maj testas studenterna. Lektioner, seminarier och workshops pågår mellan oktober och maj. De flesta börjar på universitetet vid 17-18 års åldern. De som är äldre studerar oftast på deltid eller går kvällskurser. För att få börja på universitetet måste man ha klarat MATSEC examen eller motsvarande. Dessutom måste man ha särskild behörighet för vissa utbildningar. Utbildningen är kostnadsfri för maltesiska studenter och de har även studiebidrag. Utländska studenter får betala avgift.

Adult Education

Staten driver landets vuxenutbildning. Det finns teoretiska, praktiska och konstnärliga kurser att välja mellan. Kurserna är oftast ettåriga, men det finns även 13-veckorskurser. Arbetsförmedlingen - Employment Training Corporation (ETC) erbjuder också vuxenstudier för analfabeter och arbetsträning för arbetslösa. ETC har även utbildningar för vuxna som vill vidareutbilda sig inom IT.

Maltas studievägledning

Guidance and Counselling Services grundades på Malta 1968, som en av åtta serviceenheter inom Department for Student Services and International Relations, under Education Division. 1974 introducerades befattningarna Guidance Teacher och School Counsellor och därmed formaliserades studie- och yrkesvägledningen. Enhetens målsättning är att erbjuda personlig vägledning och karriärvägledning/rådgivning till elever och studenter i Secondary school och Post secondary school. Organisationen och arbetsuppgifterna skiljer sig en del från det svenska systemet. Vi har funnit information på enhetens hemsida att en svensk expert var inblandad i Maltas utveckling av vägledning på 60-talet. Därav kan man se likheter med hur vårt system såg ut för ca 30 år sedan. Vi hade då statligt anställda yrkesvalslärare som kan jämföras med Maltas Guidance Teacher.

School Counsellor

Våra projektpartners arbetar som School Counsellors och det är främst deras arbete som vi jämför med vårt. Arbetet som School Counsellor på högstadiet är en blandning mellan kuratorverksamhet och studievägledning. Man fokuserar mycket mer på individens personliga utveckling och problem än på studie- och yrkesfrågor. Det kan ha sina naturliga orsaker på grund av den tidiga sorteringen av elever. Det finns 16 School Counsellors anställda på Guidance and Counselling Services, som var och en ansvarar för vägledning/-rådgivning antingen för en stor högstadieskola eller för ett antal mindre. En av de 16 ansvarar för lågstadiets elever. I tjänsten som School Counsellor ingår inte undervisning. Maltas universitet, andra eftergymnasiala utbildningar och gymnasiet har också School Counsellors, som är stationerade på respektive skola. De förser sina studenter med det mesta vad gäller personlig rådgivning och studie- och yrkesvägledning.

Vi och våra maltesiska och finska kollegor

Minst tre dagar per vecka är School Counsellorn på sina skolor och hjälper elever och föräldrar med problem, genom individuella samtal eller gruppsamtal. De samarbetar med skolledningen, the Guidance Teacher och annan personal. En annan viktig uppgift är att hänvisa till olika avdelningar inom enheten "Student Services and International Relations": mobbnings-, barnmiss-handels-, psykologiavdelningen, avdelningen för omhändertagande av unga mödrar och socialkontoret. Alla dessa avdelningar inklusive

deras egen är samlade på ett och samma ställe på Malta vilket förkortar ärendegången. School Counsellorn är en utbildad lärare med minst tio års anställning i skolan varav fem år som Guidance Teacher. De måste ha genomgått en tvåårig vägledningsutbildning för att bli kvalificerade. Utbildningen genomförs samtidigt som de arbetar heltid, men med en halvdags nedsättning i veckan. De får inte välja de skolor de ska arbeta på utan blir tilldelade oftast ett Junior Lyceum (högskoleförberedande utb.) och en Area Secondary (yrkesförberedande utb.). Arbetstiden är mellan 8.00-14.30 och de har sommarlov, höstlov, jullov mm. Lönen är reglerad i tariffsystem. De tjänar ca 10 000 sek/månad som de själva anser att de lever gott på, även om andra yrkeskategorier tjänar betydligt mer.

Guidance Teacher

Det finns 109 vägledningslärare eller Guidance Teachers på Malta De arbetar halvtid som lärare och halvtid som vägledare på de 35 statliga högstadieskolorna. De har ansvar för högst

300 elever och har hand om informationen rörande studie- och yrkesorientering. I samarbete med rektor och School Counsellor organiserar de individuella samtal och gruppssamtal. Där

behandlar man elevens utveckling, uppträdande eller t ex val av ämnen och utbildningsvägar. Dessutom organiserar de seminarier och arbetsplatsbesök. De har det administrativa ansvaret för övergångarna från Primary School till Secondary School och från Secondary till Upper Secondary School eller arbetslivet.

Våra reflektioner

De positiva intrycken vi fick av Maltas skolsystem var att skolan är gratis och att de strävar efter att stödja de som har svårigheter. Vid skolbesöken fick vi uppleva elev/lärrrelationerna på nära håll. Vuxenrollen är i och för sig ganska auktoritär, det ses som en självklarhet att de ska visa respekt för personalen. Vi har tappat för mycket av denna självklara respekt i Sverige, anser vi, men att återgå till en mer auktoritär relation, med ett avstånd mellan elever och lärare, är inte heller eftersträvänt.

Maltas yrkesutbildningar imponerade på oss, särskilt den nya yrkesskolan MCAST. Där behövs inga godkända examina för att få börja. Studenten börjar på den studienivå hon befinner sig på för att sedan, när hon är färdig, starta på yrkeskurserna. Dessutom kan man välja längd på utbildningen som känns väldigt flexibelt. Kanske något att tänka på för våra politiker i sina funderingar kring Individuella programmet. Vi fick inte riktigt klart för oss hur vuxenundervisningen fungerar på MCAST. Får man bidrag och studielån under studietiden? Vi måste nog göra ett till besök.

De negativa intrycken var att eleverna tidigt sorteras i duktiga och mindre duktiga elever. Klassamhället är mycket mer uttalat än i Sverige och 10 % av befolkningen är analfabeter. En del familjer som har arbetarbakgrund ser inte nyttan av skolan. De har nog med att klara försörjningen och har kanske inte själva gått i skolan. En del barn lider också av ”skolfobi” pga stressen vid alla prov som ska klaras av. Många Guidance Teachers var bekymrade över det sorterande systemet och önskade få en ändring, men det verkar inte allt för lätt. Opinionsen vill ha det på det här viset än så länge. Kanske är opinionsen den privilegierade delen av befolkningen, som har gått i de ”bra och lugna”, akademiska skolorna och kanske skaffat sig en Masterutbildning?

När det gäller elevvård och studie- och yrkesvägledning så har Malta ett väldigt tydligt reglerat resurssystem där man vet vilka instanser som finns att tillgå när problem uppstår och vem som ansvarar för vad. School Counsellors och Guidance Teachers har en hög status på skolorna. En School Counsellors arbete skiljer sig ganska mycket från vårt. På hemsidan ”Guidance and Councelling Services” (bilaga 1) kan man läsa om de mål och den service de erbjuder. Där har de visserligen många punkter som liknar det vi har i Sverige. Vi kan inte riktigt se hur de ska kunna hinna med allt som står på listan med tanke på deras lov och korta arbetstider. Kanske är det så att de administrerar och organiserar en del av verksamheten och sedan är det andra som utför den? Vi vet inte riktigt och hann inte gå in på det. Som vi uppfattade det när vi talade med dem så är deras huvuduppgift kurativ verksamhet och familjesamtal. Nu pågår det diskussioner på Malta om att renodla yrkesrollerna dvs att kuratorer ska arbeta med den personliga delen och School Counsellors ska koncentrera sig på studie- och yrkesvägledning. Intressant!

Arbetet som Guidance Teacher verkar ligga närmare vår yrkesroll, i alla fall när det gäller studie- och yrkesorienteringsinsatser som information, studiebesök på arbetsplatser, skolor etc. Vi undrar hur de bedriver vägledningssamtal och önskar vi hade fått mer inblick i deras verksamhet. Flertalet av dem hade moderna idéer, enligt vår uppfattning. De kunde se att systemet i sig haltade, att det tex inte bara är elevernas fel när de inte vill gå i skolan. Båda yrkesgrupperna sysslade mycket med att hålla seminarier i social träning, självförtroende-

seminarier och föräldrautbildning. Det verkar finnas ett uppdämt behov av det. Vi har inte riktigt samma uppdrag som någon av yrkeskategorierna vilket försvårade möjligheten att uppnå vårt mål.

Finlands utbildningssystem och studiehandledning

Den andra resan vi gjorde, som ingår i vårt Eu-projekt, var till Kemi-Tornio i Finland. En kylig morgon i slutet av februari 2005 tog vi våra packade resväskor, tog taxin till flygplatsen för att bege oss till Luleå. Därefter fortsatte vi med direktbussen till Kemi. Allt fungerade väl. Tack vare att vi fick sällskap av hockeyspelarna från Luleå hockey-klubb på planet, gick bagageutlämningen vid Kallax flygplats osedvanligt snabbt. Man tackar. Sen fick vi vänta någon timme innan bussen anlände. Den resan tog ca tre timmar men var dock behaglig. Det var inte så många fler än vi som hade kommit på den goda idén att resa en söndag kväll till Kemi. Medan mörkret föll mediterade vi så smått till finländsk dansmusik som skralade i radion. Vid åttatiden körde bussen in på Kemi buss-station. Där stod vi i 20-gradig iskyla och upptäckte till vår glädje att hotellet låg inom gångavstånd. Vi slapp uthärda den kalla luften alltför länge. Väl framme hade vår kontaktperson lämnat ett meddelande i receptionen där hon välkomnade oss till Kemi och att hon såg fram emot att träffa oss dagen därpå. Pigga och utvilade mötte vi så vår kontaktperson Annikki i vestibulen kl. 9.00 morgonen efter. Vi gick en kort promenad till huvudkontoret där vi serverades gott mörkt bröd till kaffet. Vi träffade högsta chefen, tog kort och utväxlade flaggor med varandra. Sedan började det....

Under vår vecka i Finland har vi hunnit besöka många intressanta skolor, som tex yrkesinstitut, gymnasieskolor och specialskolor. Vi har träffat lärare, studiehandledare, kuratorer, elevassistenter och chefer som visat stor gästfrihet och berättat om sina verksamheter. Allt har varit ordnat i minsta detalj. Har man vägarna förbi måste man besöka Snöslottet i Kemi. Hotellrummen där var mycket imponerande, för att inte tala om puben där man kunde beställa Finlandia i snapsglas gjorda av is. Men måste det vara minus 28 grader just när vi är på besök? Vi bestämde oss därför att ta var sin varm choklad, dock inte i muggar av is.

Finlands utbildningssystem

Det offentliga skolväsendet från grundskola till högre akademisk utbildning är avgiftsfri i Finland.

Grundskolan

Grundskolan i Finland liknar mycket den svenska. Alla finska medborgare är skolpliktiga i tio år, räknat från det år de fyller sju. skolplikten upphör vid sjuåttio års ålder om de inte redan har hunnit inhämta grundskolans lärokurs. Det står eleverna fritt att inhämta grundskolans lärokurs på annat håll om de så vill. Eleverna börjar den nioåriga grundskolan vid sju års ålder. Skolan är avgiftsfri. Grundskolan består av lågstadium (1-6) och högstadium (7-9). Så gott som alla grundskolor är kommunala.

Teoretiskt gymnasium

Gymnasieskolan i Finland är treårig och ger en allmänbildande utbildning, som förbereder för högre studier. Gymnasiet avslutas med en studentexamen. Skolåret indelas i fem eller sex perioder med egna scheman där man koncentrerar sig på ett bestämt urval kurser.

Eleven läser sex till sju kurser under sju veckor. I varje kurs ingår ungefär 38 lektioner Den åttonde veckan har man prov i kurserna. Vissa kurser är obligatoriska medan andra kurser är frivilla, i likhet med Sveriges valbara kurser. De obligatoriska kurserna är följande: modersmål, språk A –som inletts i lågstadiet, språk B- som inletts i högstadiet, matematik, biologi, geografi, fysik, kemi, religion, filosofi, historia, samhällslära, konstämnen, gymnastik, elevhandledning samt fritt valda fördjupningskurser. I Finland utdelas betygen; 1-10 som översatt till svenska gymnasiets betyg är följande:

9-10 = Mycket väl godkänd
5-6 = Godkänd

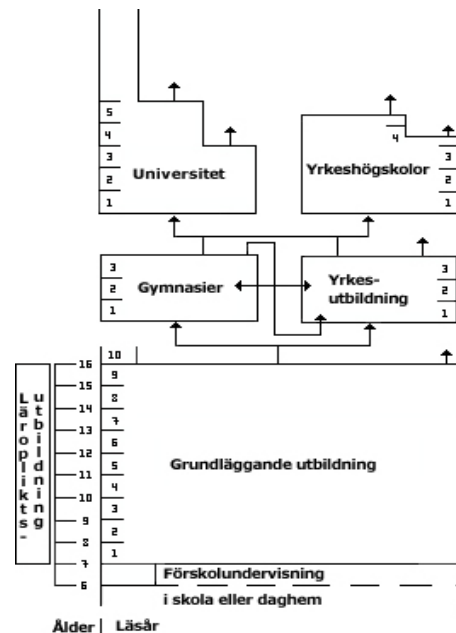
7-8 = Väl godkänd
1-4 = Icke godkänd

Studentexamen

Förutom slutbetyg så har man även studentexamen som omfattar fyra nationella obligatoriska prov. 1-Modersmål (finska/svenska), 2-Det andra inhemska språket (svenska/finska), 3-Ett främmande språk (engelska, franska eller tyska), 4-Matematik eller realprov. Beroende på hur bra studentexamen gick kan man få följande betyg (fallande ordning).

1. Laudatur
2. Cum Laude Approbatur
3. Approbatur
4. Eximia Magna Cum Lauadatur
5. Lubentur
6. Improbatur

Schematisk bild över det finska skolsystemet

Våra reflektioner

Vi besökte Eurogymnasiet i Torneå–Haparanda, som funnits sedan 1998. Skolan har bl a ett gemensamt sökbart teoretiskt treårigt program för elever från Finland och Sverige. Eleverna söker på sina grundskolebetyg samt gör ett språktest i svenska/finska och engelska språket. Programmets upplägg följer det finska teoretiska gymnasiesystemet. Eleverna kan välja att ta ut ett svenskt eller finskt slutbetyg och måste då ha läst minst 75 kurser. Exempelvis mot-svarar kurs 1-5 i kemi svenskans; Kemi A, kurs 6-7 svenskans; kemi B.

Studievägledarna som informerade oss om skolan berättade att det blir svårare och svårare att rekrytera svenska ungdomar till utbildningen. De tycker att den finska skolan är tuffare. Kanske det beror på periodkurserna som avslutas med tentamensveckor. Det är svenskarna inte vana vid.

Yrkesinstitut

Yrkesinstitutens utbildningar är treåriga, precis som gymnasiet. Den grundläggande yrkesutbildningens mål är att ge de studerande de kunskaper och färdigheter som dessa behöver för att förvärva yrkesskicklighet samt för att utöva ett självständigt yrke. Målet för utbildningen är också att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar. Utbildningen ska även ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling. Allt för att stödja ett livslångt lärande.

Inträdeskravet är genomgången lärokurs i grundskolan. Utbildningsanordnarna antar sina sökande utifrån tidigare betyg, inträdesprov eller lämplighetsprov samt arbetslivserfarenhet. Studierna är i första hand inriktade på att ge den yrkesskicklighet som de behöver i arbetslivet med 20 veckors praktik, men en treårig examina ger även allmän behörighet till universitet.

Gemensamma ämnen för samtliga utbildningar på yrkesinstitutet är: modersmål, det andra inhemska språket, ett främmande språk, matematik, fysik, kemi, samhälls-, företags- och arbetslivskunskap, gymnastik och hälsokunskap samt konst och kultur. Examina kan avläggas på skolan eller genom läroavtalsutbildning på företag eller som fristående examina. Anpassad undervisning erbjuds även vuxna studenter som går tillsammans med ungdomseleverna.

Reflektioner

Vi besökte ett stort antal yrkesinstitut i Kemi och Tornio och blev mycket imponerade. För ca två år sedan byggdes skolorna om och de är nu i toppskick. De har verkligen satsat på kvalitet och allt är genomtänkt i minsta vrå. De har vackra möbler, konstverk, ljusinsläpp, toppmodern it-utrustning, toppmodern utrustning för tex skönhetssalonger, frisörstolar, sjukhusmaterial med mera, fina grupprum, samlingssalar, mediatek, bibliotek samt matsalar med mycket ljusinsläpp. Det kändes som om man befann sig i något internationellt företags kontorslokaler. För att kunna finansiera denna omfattande renovering gick kommunerna samman och satsade hälften var.

Mediatek

Mixningsrum

Uppehållsrum

De skolor vi besökte var väldigt fräscha och högteknologiska. Det verkar satsas på skolorna i Finland. När det gäller vuxenundervisningen och dess integrering med ungdomsutbildningen hade skolorna bara goda erfarenheter. Lärare och elever tyckte att det fungerade bra att mixa studenterna.

Special-/särskola: Merikoski Yrkesutbildningscenter

Merikoski Yrkesutbildningscenter är en privat specialläroanstalt som erbjuder yrkesinriktad grund- och vuxenutbildning. Centret har i uppgift att anordna yrkesinriktad specialundervisning för personer som på grund av ohälsa, handikapp eller sjukdom behöver stöd och handledning samt tillhörande undervisning i tränings- och rehabiliteringssyfte. Målet är att främja studenternas yrkesskicklighet, arbets- och funktionsförmåga, studieframgång, möjlighet till fortsatta studier och sysselsättning. Utbildningscentret erbjuder även stödtjänster så som praktisk hjälp, hälsovårds- och boendetjänster, talterapi och psykologtjänster, studiesocial vägledning även vid övergången till arbetslivet. Verksamheten finns på sex orter i Finland i vilka ca 400 personer arbetar. Varje år studerar ungefär 1000 elever i grundutbildningen och ca 1500 i vuxenutbildningen. Merikoski är en läroanstalt med internationella nätverk och partners i flera europeiska organisationer. Det behövs inget speciellt läkarutlåtande eller gjord test för att få börja här utan det räcker med en rekommendation av t.ex. en lärare eller studiehandledare.

Utbildningsbranscher

- Kultur
- Naturvetenskap
- Naturbruk och miljö
- Turism, kosthållning och ekonomi
- Teknik och kommunikation
- Samhällsvetenskap, ekonomi och administration
- Undervisning och handledning
i tränings- och rehabiliteringssyfte

Merikoski utbildningscenter

Reflektioner

Vi besökte utbildningscentret i Uleåborg och fick där en guidad rundvisning tillsammans med lärare från Estland. Skolan har mycket goda resurser vad gäller alla stödområden som behövs för dessa studenter. Något som verkade vara mycket positivt var också det faktum att man lät ungdomar gå tillsammans med äldre studerande. Mycket tid satsades på studie- och yrkesorientering. Utbildningen är avgiftsfri och det mest anmärkningsvärda var att det räckte med rekommendationer från lärare eller studiehandledare samt medgivande från elev/vårdnadshavare för att få en plats i skolan. Tänk om det kunde vara så i vår kommun också.

Yrkeshögskola

År 1991 grundades en icke-universitetsbaserad utbildningsform inom högskolan där 22 temporära yrkeshögskolor inledde sin verksamhet. Syftet var att utveckla program för en ny typ av akademisk examen och att höja standarden på den utbildningen. Försöket permanentades 1995 och året därpå startades nio yrkeshögskolor sin verksamhet som sedan utökade till ett trettiotal skolor. Yrkeshögskolan är statlig/kommunal och undervisningen är kostnadsfri. Utbildningen ska tillfredsställa arbetslivets krav och utvecklingsbehov och ge en yrkesinriktad examina på högre nivå. Utbildningen är mellan 3-4, 5 år med 20 veckors praktik. Det kan även erbjudas kortare kurser som inte ger någon examen. Ett prioriterat utvecklingsområde är internationalisering som kan innebära kurser eller praktik i utlandet.

Behörighet

För att vara behörig för studier på Yrkeshögskolan krävs en studentexamen eller examen från yrkesinstitut på andra stadiet. Dessutom ska man ha genomfört skolornas lokala inträdesprov.

Utbildningsområden

Naturbruk

Handel och administration

Social- och hälsovårdsbranschen

Humanistisk och pedagogisk utbildning

Teknik och kommunikation

Turism-, kosthålls- och ekonomibranschen

Kultur

Högskola, universitet

I Finland finns 20 universitet. Tio av dessa är flerfakultetsuniversitet och tio är specialhögskolor. såsom handelshögskolor, tekniska högskolor, konstindustriell skola, bildkonstakademi, musikakademi, teaterhögskola samt en krigshögskola underställt försvarsministeriet. Samtliga universitet är statsägda.

Att söka till universitetet

Eleven söker med sitt studentexamensbetyg eller slutbetyg från yrkesinstitut, dessutom har varje utbildning ett inträdesprov. De flesta inträdesprov innehåller bl a ett samtal med psykolog. Ibland har även samma utbildning eget inträdesprov, tex historieutbildningen i Helsingfors och Uleåborg. Det finns ca 500 olika inträdesprov till universitets utbildningar.

Finlands studiehandledning

Opinto Ohjaja –elevhandledare/studiehandledare

”Den syn vi i dag har, kunskaper och inläring, har medfört en utbildningsstruktur och en uppläggning av undervisningen som kräver handledning under studietiden. Valfrihet i fråga om både innehåll och metoder förutsätter en kontinuerlig dialog med den studerande för att studierna ska framskrida målinriktat och effektivt. Studiehandledningen antar olika former i början av studierna, under studiernas gång och mot slutet då handledningen närmar sig formerna för väglednings- och rekryteringsstjänster. Såsom dagens skola är tänkt att fungera bör hela personalen vara involverad i studiehandledningen om också huvudansvaret ålagts en namngiven studiehandledare.”

(Hämtat från: www.edu.fi .)

Utbildning

Behörighetskravet för att utbilda sig till studievägledare är att man är utbildad lärare. Utbildningen är två år lång. Antalet sökande till de 40 utbildningsplatserna är ca 400 st/år, så det är attraktiva tjänster med högre anseende än i Sverige. En lämplig utbildning kan vara pedagogie magisterexamen vid universitet inom elevhandledning eller fristående kurser som leder till elevhandledare. En svenskspråkig utbildning anordnas av Åbo Akademi vid pedagogiska fakulteten i Vasa. Fristående kurser för elevhandledare ges vid Åbo Akademi och vid Jyväskylä universitet. Vid universitetet i Joensuu kan man välja pedagogie magistersstudier med utbildningsalternativet elevhandledning. Det anordnas utbildning på yrkeshögskolenivå för arbetet inom elevhandledning vid yrkesläroinrättningar.

Löneuppgifter

En studiehandledarens lön påverkas av utbildning och den utbildningsnivå hon arbetar på, dvs. grundskola, gymnasium eller yrkesläroanstalt. Till grundlönen kommer olika tillägg, av vilka tjänsteårstilläggen är de viktigaste.

Arbetsplatser och arbetsuppgifter

Studiehandledarna eller elevhandledarna, som de också kallas, arbetar i grundskolor, gymnasieskolor och yrkesläroanstalter. Vi väljer att hädanefter kalla dem för studiehandledare. Studiehandledarbefattningar på heltid finns för tillfället endast i grundskolorna. Till studiehandledarens uppgifter hör att handleda och vägleda eleverna i

skolarbetet, till fortsatta studier, arbetsliv och fritid. Studiehandledaren hjälper eleverna att välja kurser och ämneskombinationer, bistår elever som har personliga svårigheter eller inlärningsvårigheter. Arbetet sker till stor del i samverkan med lärare, elevvårdspersonal och föräldrar. Studiehandledaren upprätthåller också kontakter med arbetslivet genom att anordna studiebesök och praktikperioder på olika arbetsplatser för eleverna. Inom utbildningsområdet pågår ständiga förändringar. På senare tid har det förekommit en mängd utbildningsförsök (klasslösa gymnasier, försöksverksamhet på ungdomsstadiet, yrkeshögskolor m.m.), som ökar behovet av personlig vägledning. Studiehandledaren bör både känna till olika utbildningsmöjligheter som innehållet och krav från olika yrken.

Av studiehandledarens arbetstid går en stor del åt till andra uppgifter än egentliga lektioner. Den större delen av arbetstiden går åt till att upprätthålla kontakterna mellan skolan och närmiljön (hemmen, näringslivet, andra läroanstalter osv.). Planeringsuppgifter, förberedande av lektioner och motsvarande uppgifter får studiehandledaren ofta sköta på kvällar och veckoslut. Studiehandledarna har samma arbetstider som lärarna, dvs. en viss undervisnings-skyldighet (23 timmar i grundskolan, 22 timmar i gymnasiet) i veckan. Under loven förekommer ingen undervisning.

Studiehandledning på grundskolan

Studiehandledningens uppgift är att stödja elevens utveckling i studierna, sin sociala mognad samt färdigheter i att planera sitt liv. Med stöd av elevhandledningen träffar eleven avgöranden om studier, utbildning, vardagsliv och levnadsbana, vilka grundar sig på elevens egen förmåga och intressen. Enligt Arbetsministeriet är syftet med handledningen; ”att främja ett resultatrikt skolarbete, att öka välbefinnandet i skolan och att förebygga utslagning. Med handledningens hjälp främjas också pedagogisk och etnisk jämställdhet och jämställdhet mellan könen. Elevens trygga övergång vid studievägens etappmål skall stödjas genom samarbete mellan studiehandledare på de olika stadierna och lärarna. Samarbetet skall sträcka sig över gränserna mellan läroanstalter och skolnivå.” Studiehandlingens mål i grundskolan finns att läsa om i bilaga 2.

Studiehandledning på gymnasiet/yrkesinstitut

Förutom vägledningssamtal på gymnasiet håller studievägledaren i elevernas studiehandledning. Under gymnasietiden ingår en studievägledningskurs för eleverna som är obligatorisk. De har även möjlighet att välja en valfri fördjupningskurs inom området.

Målet och innehållet för den obligatoriska kursen ("Utbildning, arbete och framtid" och fördjupningskursen ("Studier, arbetsliv och yrkesval") kan man utläsa från finska gymnasiet läroplan (bilaga 3). Studiehandledningens främsta instrument är den individuella studieplanen med vars hjälp den studerande orienterar sig och handleds mot syftad examen. Studiehandledningen skall tillförsäkra studerande alla de stödtjänster som skolan kan erbjuda och sålunda bidra till att röja hinder och överbygga svårigheter under studiernas gång.

I enlighet med läroplansgrunderna bör den formella studiehandledningen uppgå till minst 1,5 studievecka. Därtill bör studerande få tillräcklig personlig handledning i sina studier. Det är särskilt viktigt att läroanstalterna ägnar omsorg åt handledningen för studerande som har studiesvårigheter (exempel: läs- och skrivsvårigheter), många frånvarodagar eller svårigheter med sin livssituation.

Våra reflektioner

Genom information från Internet och samtal med olika studiehandledare som hänvisar till rapporten "Opinto-ohjauksen arviointiraportti 2002 – 2012" konstaterar man följande: Det finns brister i studiehandledningen i Finland. Det finns gott om jobb för nya studiehandledare men skolorna har många obehöriga studiehandledare på de olika tjänsterna. De har också ett alltför tungt arbete och hinner inte upprätthålla den kvalitet som eleverna är berättigade att få. Det beror till stor del på att de flesta studiehandledare har ca 300 elever per person medan rekommendationen är ca 200. Internetinformationen vad gäller studiehandledning är mycket väl utvecklad i Finland och man hittar snabbt information om t.ex. inträdesprov och ansökningstider. Även annan information kring studier, arbetsliv och yrken är lätt att få. Detta ger studiehandledaren mer tid till ren handledning och personlig vägledning tillsammans med eleven. Dock inte tillräckligt med tid. Det anses mycket fint att ha fått en studentexamen fortfarande varför även en del elever från yrkesinstitut vill försöka uppnå den. Det satsas resurser på skolan i Finland, det känns bra, men examensförfarandet och sjuveckorstentorna känns förlegade. Kan det verkligen vara det mest optimala sättet att lära sig på?

Källförteckning

Malta

- CD-skiva från Euroguidance Malta: "Malta? A Guide to Education and Vocational Training"
- Informationsbroschyrer från Junior Lyceum, Junior College och MCAST.
- OH-material från våra maltesiska kollegor.
- Student Services and International Relations:
- http://www.education.gov.mt/edu/edu_division/student_services.htm
- Guidance and Counselling services:
http://www.education.gov.mt/edu/edu_division/student_services_gc.htm
- Universitetets hemsida:
<http://www.um.edu.mt/courses/>
- Lista över universitetets olika fakultet:
http://www.um.edu.mt/courses/courselist2004_undergrad.pdf

Finland

- www.edu.fi
- <http://www.mol.fi/webammatti.cgi?ammattinnumero=03920&kieli=01>
- <http://www.edu.fi/svenska/SubPage.asp?path=499,683>
- Utbildningsstyrelsens Föreskrift (33/011/2003) "Grunderna för gymnasiets läroplan 2003"
- Broschyrer som vi fått i Finland

Bilaga 1

Maltas Guidance and Counselling Services verksamhet och mål:

Mission Statement: The provision of an on-going service leading to the holistic development of pupils and students.

- Promoting guidance and counselling in support of the education of students.
- Facilitating the transition of students from primary to secondary, from secondary to postsecondary, from post-secondary educational institutions to other educational institutions and/or work.
- Providing curricular guidance, including subject options; choice of courses, etc.
- Providing personal guidance and counselling.
- Providing information through various activities/materials/seminars both at school and systems level, through the organisation of. Careers' Convention, Career Exhibitions, Career Orientation visits/seminars, Information leaflets etc. Facilitating the profiling of students and the keeping of cumulative record cards.
- Referring students to other specialists and agencies according to their needs;
- Promoting staff development in the fields of guidance and counselling;
- Participating in research projects related to guidance, e.g. Tracer study; Espad; Health Promoting Schools' Project. Facilitating education-industry-commerce-service links;
- Delivering parenting skills programmes and talks.
- Organising in-service courses and professional development sessions;
- Organising seminars, talks and preventive programmes on guidance related topics;
- Delivering talks and/or contacting parents on personal development, educational achievements, educational issues and developments, and other specific problems.

Bilaga 2

Studiehandledning i grundskolan

Mål: Eleven skall

- lära sig att bli självständig och ansvarsställande och att utveckla sin självkänedom
- lära sig samarbets- och interaktionsförmåga
- lära sig att utveckla sina inlärningsfärdigheter och känna igen sina inlärningssvårigheter och att söka hjälp i problemsituationer
- lära sig att känna igen olika inlärningsstilar
- lära sig att utveckla sina studiefärdigheter och förmågan att bedöma sin egen verksamhet
- få stöd och handledning vid övergången av utbildningens olika etappmål inom den grundläggande utbildningen och i den grundläggande utbildningens slutskede
- lära sig att söka information och skaffa sig färdigheter för att göra planer och val som gäller studierna, framtiden och livet, genom att utnyttja de möjligheter som informations- och kommunikationstekniken erbjuder
- lära sig att utveckla sin beslutsförmåga samt att förverkliga och bedöma sina planer för framtiden också i varierande förhållanden
- få stöd och handledning i sin yrkesinriktning, också vid val av läroämne, utbildning eller yrke som går över könsgränserna
- lära sig att hämta information om samhället, arbetslivet och om företagsamhet samt växa till mångkulturalism och internationalism.

Elevhandledning grundskola

Årskurserna 1-2

Elevhandledningens syfte är bl.a. att främja utvecklingen av elevens färdigheter och att stödja hans eller hennes sociala tillväxt och att för sin del förhindra uppkomsten av inlärnings- svårigheter.

Årskurserna 3-6

Elevhandledningens uppgift är bl.a. att lära eleven att bli självständig och ansvarsställande i sitt skolarbete och sina uppgifter. Eleven ska också vägledas vid ämnesval under den grundläggande utbildningen och vid etappmålen.

Årskurserna 7-9

Elevhandledningen skall ordnas så att den erbjuder eleven en helhet som består av

- handledning i klass
- individuell handledning som fokuserar personliga frågor
- handledning i smågrupper som grundar sig på social interaktion
  - praktisk arbetslivsorientering.

Bilaga 3

sid 281-219 från ”Grunderna för gymnasiets läroplan 2003”

5.21 STUDIEHANDLEDNING

Studiehandledningens syfte är att stödja de studerande i studierna under gymnasietiden och se till att de har tillräckligt med sådana kunskaper och färdigheter som de behöver vid övergången till fortsatta studier och arbetsliv. Studiehandledningen skall bilda ett kontinuum som fortsätter hela den tid gymnasieutbildningen pågår. Kurserna i ämnet skall ge de studerande möjlighet att skaffa sig sådana grundläggande kunskaper och färdigheter som de behöver för att kunna planera sina fortsatta studier och sitt val av yrkesinriktning.

I val- och problemsituationer och för att utveckla förmågan att fatta beslut skall de studerande ges handledning enskilt och i smågrupper. I den personliga handledningen skall de studerande kunna diskutera frågor angående sina studier, sitt val av utbildning och sin yrkes- och karriärplanering, sin framtid och sin livssituation. De skall ha möjlighet att i smågrupper diskutera gemensamma frågor som det är meningsfullt att ta upp i grupp.

Studiehandledningen skall stödja och hjälpa studerande som är i behov av särskilt stöd även i praktiska studiefrågor.

Mål för studiehandledningen

I studiehandledningen skall de studerande spurras att bli självständiga och ta ansvar så att de kan lägga upp sitt individuella studieprogram, identifiera problem i studierna och ta reda på hur de kan få hjälp med problemen. Målet är att de studerande skall kunna studera fullödigt under hela gymnasietiden, utveckla sin studieteknik och hitta sin inlärningsstil och styrka. De studerande skall handledas i att söka fram fakta och utnyttja de möjligheter som informations- och kommunikationstekniken erbjuder. Målet är att de studerande skall känna till de viktigaste ansökningsguiderna om fortsatt utbildning och yrkesval och självständigt kunna utnyttja information på nätet när de söker in till fortsatta studier. De studerande skall ges vägledning och stöd i att planera sin levnadsbana och hantera sin livssituation. De skall hjälpas att planera de fortsatta studierna och fatta beslut genom information om olika studiealternativ efter gymnasiet och om det centrala utbildningsutbudet vid yrkesläroanstalterna på det andra stadiet, vid yrkeshögskolorna och vid universiteten. Avsikten är att de studerande skall ha beredskap att söka in till fortsatta studier direkt efter gymnasiestudierna. De studerande skall realistiskt kunna bedöma sina förutsättningar och möjligheter i olika skeden av studierna och kunna planera sina gymnasiestudier och träffa sina val på ett ändamålsenligt sätt, hela tiden med hänsyn till sina planer för fortsatta studier. Studiehandledningens uppgift är också att förmedla kunskap om arbets- och näringslivet och om entreprenörskap. De studerande skall ha möjlighet att bekanta sig med olika yrken och arbetslivet och med studier vid andra läroanstalter. De skall lära sig att söka efter information om utbildningsmöjligheter i andra länder och arbete utomlands.

OBLIGATORISK KURS

1. Utbildning, arbete och framtid (SH 1)

Målet för den obligatoriska kursen i studiehandledning är att de studerande skall få de centrala kunskaper och färdigheter som de behöver för att inleda och slutföra studierna i gymnasiet samt för att kunna söka in till fortsatta studier. I anslutning till kursen ordnas orientering i arbetslivet och i olika utbildningar på det andra stadiet och på högskolestadiet. Under kursen behandlas frågor som är gemensamma för alla studerande gällande gymnasiestudierna, studentexamen, fortsatta studier och yrkes- och karriärplanering samt andra aktuella frågor som dyker upp i gymnasiestudierna.

CENTRALT INNEHÅLL

- studiernas uppbyggnad och utvecklandet av studiefärdigheter
- självkänedom
- förtrogenhet med egna handlingsmönster och starka sidor
- arbetslivskunskap
- studentexamen
- yrkesinriktning och fortsatta studier
- ansökningsprocedurer för fortsatta studier
- övergången till arbetslivet

FÖRDJUPAD KURS

2. Studier, arbetsliv och yrkesval (SH 2)

Målen för den fördjupade kursen i studiehandledning är att öka de studerandes studiefärdigheter, förbättra deras självkänedom och med tanke på fortsatt utbildning och arbetsliv hjälpa dem att sätta sig in i sådana viktiga frågor som det inte är möjligt att fördjupa sig i den övriga handledningen. Inom ramen för kursen kan de bekanta sig med någon eventuell framtida studieplats. Målen och det centrala innehållet för den fördjupade kursen skall definieras i läroplanen utifrån de behov som är viktigast för respektive skolas studerande. Frågor som gäller det regionala arbets- och näringslivet, självkänedom och studiefärdigheter eller yrkes- och karriärplanering lyfts fram var för sig eller behandlas integrerat.

sid 20 från ”Grunderna för gymnasiets läroplan 2003”

4.2 HANDLEDNINGSVERKSAMHETEN

Handledningen i gymnasiet bildar en helhet som skall stödja de studerande i olika skeden av deras studier och utveckla deras förmåga att träffa val och ta beslut som gäller deras utbildning och livsbana. Gymnasiets studiehandledning sker både i kursform, personligt och i smågrupper. Syftet med handledningen är att främja likställdhet mellan könen, jämlikhet i utbildningen och etnisk jämlikhet samt att främja de studerandes hälsa och förebygga utslagning. Alla som hör till skolans lärar- och handledningspersonal skall delta i handledningen. Studiehandledaren skall ha huvudansvaret för de praktiska arrangemangen kring studiehandledningen och för planeringen och genomförandet av studiehandledningen som helhet. Lärarens uppgift är att handleda de studerande i sitt eller sina ämnen och hjälpa dem att utveckla sin studieförmåga och sina inlärningsfärdigheter. De studerande skall handledas i att lägga upp sitt personliga studieprogram och i att följa upp det. De studerande skall vägledas i studievalen så att de kan planera innehållet i och uppbyggnaden av gymnasiestudierna realistiskt med hänsyn till sina resurser. I slutet av den grundläggande utbildningen skall de studerande, vårdnadshavarna, studiehandledarna och lärarna informeras om studierna i gymnasiet och om hur man söker till gymnasieutbildningen. De nya studenterna skall i början av utbildningen göras förtrogna med verksamheten i gymnasiet samt med de anvisningar och tillvägagångssätt som tillämpas där. Studiegemenskapen bör upprätthållas och utvecklas under gymnasietiden. Tillsammans med hemmen bör man följa med och stödja de studerandes studier och välbefinnande. Studieprogrammen bör granskas regelbundet och framstegen i studierna följas upp. I läroplanen skall det ingå en beskrivning av uppgifterna för de personer som deltar i handledningen och av deras arbetsfördelning. Denna beskrivning skall utgöra ett verktyg vid utvecklingen av hela läroanstaltens undervisningsarbete. De studerande skall upplysas om hur de kan få stöd av handledningspersonalen och om vilka uppgifter de olika personerna har. Av läroplanen skall också framgå hur samarbetet med andra läroanstalter har ordnats. Även riktlinjerna för samarbetet med instanser och sakkunniga utanför skolan bör anges. Samarbetet med vårdnadshavarna beskrivs.